

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Quænam peccata sint ex objecto semper mortalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

omne objectum prohibendum esset ex natura sua graviter prohibendum, esset amicitia Dei practice inextimabilis. Minor probatur in Tract. de Gratia, & adversarij eam supponunt: dicunt enim, ideo Deum defacto aliqua solum venialiter prohibere, quia cognoscit, non esse moraliter omnia evitabilia per ordinaria Gratia auxilia.

Probatur nunc facile secundum membrum majoris propositionis, nempe quod natura hominis esset misere constituta. Illa enim Natura est misere constituta, quae ex natura rei moraliter non potest consequi finem suum, ad quem ex natura ordinatur, qui respectu naturae humanae est felicitas, saltem naturalis, quae utique est impossibilis cum summa miseria, quae incurritur per peccatum mortale, tum ratione culpa, tum ratione poenae annexae: atqui hunc finem non posset Natura humana morali possibilitate consequi. Ergo.

408. Confirmatur, & declaratur exemplo. Si furtum ex. gr. vnius pomi, exigeret graviter prohiberi, deberet in illo verificari regula (quae traditur in Tract. de Justitia) cognoscendi quantitatem damni mortalem seu gravem, illam nimirum esse talem, quae est apta per se causare tristitiam non facile sedabilem, & animi aversionem &c. sed haec regula non verificatur de furto vnius pomi. Ergo.

409. Confirmatur 2. Extraditis lib. praeced. circa Regulam Moralitatis. nam, ut ibi diximus, illud non exigit ex natura rei graviter prohiberi, quod non expedit ita prohiberi: sed multa sunt, quae non expedit graviter prohiberi. Ergo. Minor probatur. Illa non expedit graviter prohiberi, in quorum gravem prohibitionem non fuissent consensuri homines, si antecederet ad omnem casum eventualem, fuissent consulti, ut suffragium ferrent de ponenda prohibitionem: atqui multa sunt, in quorum gravem prohibitionem non fuissent consensuri: ergo non expedit ea ex natura rei graviter prohiberi. Minor est manifesta: quis enim suo suffragio constitueret gravem prohibitionem, cujusvis verbi otiosi, nemini damnos nisi loquenti, & moraliter inevitabilis? verbo. quis vellet leges ita conditas esse, ut constituerent in morali necessitate excidendi sine legis, qui est felicitas & tranquillitas perpetua?

CONTROVERSIA III.

Quenam Peccata sint ex objecto semper Mortalia.

410. Supponendum est, aliqua peccata esse & dici ex genere suo Mortalia, alia vero ex genere suo Venialia. Illa dicuntur ex genere suo Mortalia, quae semper sunt Mortalia, nisi vel parvitas materiae, vel inadvertentia excuset. Et haec iterum sunt duplicis generis: aliqua enim sunt, quorum genus admittit parvitatem Materiae,

excusantem à mortali, ut furtum, detractio, intemperantia &c. Alia vero, quae nullam recipiunt parvitatem Materiae, ut Blasphemia, odium Dei, infidelitas &c. Illa dicuntur esse Venialia ex genere suo, quae ex objecto formali, proprio ac directo, nunquam ita crescunt in malitia, ut evadant mortalia, sed solum possunt evadere mortalia ex circumstantia transferente ad aliam speciem peccati: v. g. Mendacium, quod, ut quantum precise opponitur Veritati, & obligationi conformandi verba menti, non evadit unquam grave peccatum, quamvis possit evadere grave ex circumstantia alterius speciei, v. g. gravis nocumens proximi. His suppositis

411. Duplex Regula desiderari potest. Prima, ex qua cognosci possit, quamnam Objectionem Nullam parvitatem Materiae admittant. Secunda ad cognoscendum, quamnam ex genere suo sint Venialia. Vbi iterum monendum est, non posse Regulas tam explicite tradi, ut earum applicatio pro omnibus casibus, & in omni materia sit evidens & indubitabilis.

Quod ad primam Regulam attinet, Summa lib. 2. de Legib. c. 28. n. 32. & Bonacina d. 2. de peccat. q. 3. p. 13. n. 11. & alij, videntur tenere, quod non detur parvitas Materiae in ijs, quae immediate & directe circa Deum ejusque honorem versantur, ut contingit in odio & contemptu Dei, Infidelitate, Juramento asseritorio falso, Simonia &c. Haec tamen Regula non est universalis, quia non complectitur materiam Luxuria, in qua non datur parvitas Materiae, ut omnes DD. Societatis tenent, & tamen peccatum hoc non versatur immediate & directe circa Deum.

Ferdinandus à Castro Palao To. 1. Tr. 1. d. 1. p. 7. n. 2. existimat, Regulam tandem delimitandam esse, ex communi sensu Ecclesiae & fidelium. Fundatur autem, inquit, hic sensus Ecclesiae in naturis ipsarum rerum; aliqua enim ita de se ordinata sunt, ut in qualibet materia reputentur gravissima. Sed quae sunt illa?

412. DICO 1. Illa omnia & sola obiecta non recipiunt parvitatem Materiae, quae, si recipiunt parvitatem Materiae, vel Deus non esset infinite perfectus, vel humano generi gravissimum praedictum crearetur. Probatur Conclusio inductione per ea quae communi sensu imponuntur non recipere parvitatem materiae.

Imprimis Blasphemia non potest esse venialis ex parvitate Materiae, quia quantumvis parum imperfectionis tribuas Deo, vel perfectionis demas, jam hoc ipso Deus non esset summe perfectus, si talis esset, qualem Blasphemus assereret: Ulterius, si non esset graviter inhonestum, vel in minimo Blasphemare Deum, non esset Deus Ens infinite perfectum, sed esset excogitabile Ens perfectius, nempe, quod sine gravi inhonestate non posset in minimo blasphemari. Eodem modo de Perjurio discurrendum: nam ad infinitam perfectionem Dei ejusque Majestatem spectat, nunquam sine gravi piaculo peccatum in Talem

in Testem Falsi produci, etiamsi id quod asseritur, sit levissimum. Item, semper debet esse gravior inhonestum, vendere rem spiritualem pro re temporali, quia quantumvis res spiritualis in suo genere sit exigua, comparata tamen cum re temporali est sine proportionem maxima: ergo omnis Simonia erat gravior prohibenda, quia continet gravem contemptum rei spiritualis, qui contemptus redundat in Deum.

Quoad peccatum Luxuriae redditur ratio ex secundo capite conclusionis. Si enim vel minima voluptas venerea esset tantum venialiter prohibita, tunc ex vehementia propensionis, & exigua aversione à peccato veniali, sequeretur ingens corruptio, in gravissimum præjudicium generis humani, quæ est ratio Card. de Lugo, & Thomæ Sanchez, & à me alibi indicata.

Quoad secundam Regulam, cognoscendi, quarum sint ex genere suo venialia, ea ex alibi dictis erui potest Itaque

415. DICO 2. Illa sunt ex genere suo venialiter tantum inhonestæ, quorum venialis prohibitio sufficit ad impediendam illam Præponderantiam malorum, quæ sequerentur, si ejusmodi ne quidem venialiter essent prohibita. Declaratur in mendacio. Mendacium debebat pro omni casu esse aliquo modo inhonestum; quia si vel in vno casu liceret mentiri, intuitu alicujus boni, quod æstimatur majus, quam sit deceptio intellectualis alterius, inde per consequentiam tanta fingeretur licentia mentiendi, ut tandem omnis humana fides nutaret, labefacteretur utilitas contractuum &c. Vtcrius, turpitudine venialis mendacii & mendacitatis est talis macula, quæ ex nature instinctu hominibus admodum displicet, commodum verò quod ex mendacio plerumque speratur, non est tantum (secundo damno alterius) nec tam vehementer ex genere suo allicit, ut amore illius homines plerumque vellent se mendacio commaculare, sed ab hac macula per se loquendo, & ut plurimum sufficienter absterrentur, dum advertunt, plus damni quam emolumenti se consequi ex mendacio: ergo omnibus comparatis inter se expediebat quidem mendacium esse prohibitum, sed non nisi venialiter: hæc enim prohibitio sufficit ad impediendum illud malum quod eveniret humano generi, si mendacium nullo modo esset prohibitum.

CONTROVERSIA IV.

In quonam consistat Malitia formalis Peccati Actualis.

414. Quid est, an consistat in aliquo positivo, nimirum in ipso actu vitali libero, an in aliqua privatione subsequente, vel antecedente. Et quidem si dari posset pura omisio libera, de ea esset extra controversiam, eam consistere in privatione actus debiti omitti, sed quia

nos eam non admittimus, quæstio erit univversalis. In qua tot sunt sententiæ diversæ, quot viæ & modi loquendi excogitabiles. Tres sunt principales.

§. I.

Referuntur variæ Sententiæ.

PRIMA Sententiæ est, Malitiam formalem consistere in mera privatione actus debiti. Hujus Authores sunt; in triplici classe. Ad primam classem spectant, qui docent, malitiam formalem consistere in privatione consequente pro posteriori naturæ, ad ipsum actum positivum. Et hæc est valde communis.

415. Ad secundam Classem spectat vnus & vnicus P. Antonius Perez, qui dixit, quod nemini alteri forasle venit in mentem vel suspicari quidem. Dixit inquam, quod quando homo malè operatur, primum ejus liberum exercitium, sit quadam omisio libera, omisio inquam omnis actus positivi impossibilis cum actu positivo necessariò subsequente ex tali omisione: v. g. quando homo peccat, volendo mentiri, illud quod est homini tunc formaliter & immediatè liberum, non est hic actus: *volo mentiri*: sed est pura omisio omnis actus positivi, qui si existeret, esset impossibilis cum hoc actu: *volo mentiri*. hujusmodi esset actus charitatis valde perfectus, vel actus quo positivè dicerem: *nolo mentiri*: ex hac ergo omisione dixit Perez resultare pro posteriore naturæ necessariò actum quo dico: *Volo mentiri*.

416. Ad tertiam classem spectat iterum vnus & vnicus (quem ego sic loquentem legerim) P. Martinus Esparza, qui docet, Malitiam formalem consistere quidem in formali privatione actus debiti, sed hanc privationem non vult distinguere vilo modo realiter ab ipso actu positivo. Docet enim hic author univversim, nullam dari privationem distinctam ab omni positivo (quod jam antè docuerat etiam Card. Pallavicinus) sed omnem privationem identificari cum aliquo positivo, impossibili cum alio positivo, cujus dicitur privatio. Hoc supposito docet P. Esparza, Malitiam formalem consistere in privatione identificata cum actu, quo dico: *Volo mentiri*. Ratio illius est, quia quando duo positiva sunt inter se impossibilia, tunc illud eorum dicitur esse privatio simpliciter, cui bonitas alterius positivi oppositi præponderat: atqui omnis actus bonus impossibilis cum actu malo præponderat actui malo (in quo probando prolixus est) ergo actus malus rectè dicitur privatio respectu actus boni. Caterum si in hac sententiâ separemus id quod purè philosophicum est, ab eo quod in præsentem investigant Theologi, potiùs ad sequentem Sententiâ spectabit. Authores enim sequentis, hoc est secundæ Sententiæ, hoc vnice intendunt asserere, quod Malitia formalis consistat in actu positivo, quo dico: *Volo mentiri*. Vtrum autem hic actus vocandus

E e

candus